

למאות בדווים אין מים - בגלל שיקולים פוליטיים

מאת עדאל בדיר

במדינה מתוקנת, הדואגת לרווחת אזרחיה, נהוג לחשוב כי מים הם מצרך שמחובת המדינה לספקו. ואולם בישראל 6002, מצרך זה מסופק בהתאם לשיקולים פוליטיים. מאות משפחות ערביות חיות בנגב בתנאי מחיה מחרידים, ללא תשתיות - ואף ללא אספקת מי שתייה. לפי מחקר שנערך בחסות משרד הבריאות, עובדה זו חושפת את מרביתן למחלות קשות כגון כולרה, דיזנטריה וטיפוס.

מציאות זו נוצרה כתוצאה מהחלטת נציב המים מלפני כשנתיים, שלא לאפשר את חיבורם של כפרים לא-מוסדרים בנגב לנקודות מים. נגד החלטה זו הוגש ערר לבית הדין לענייני מים, אך לפני כחודשיים, ומסיבות שגויות, החליט השופט רן שפירא, אב בית הדין, לדחות את הערר.

התחקות אחר אופן קבלת ההחלטה האמורה של נציב המים, חושפת שרשרת ארוכה של פגמים, ובראשם העובדה כי ההחלטה לא התקבלה על ידי הגוף המוסמך לכך לפי דין - נציב המים. בפועל, ההחלטה התקבלה אצל ועדת המים, מבלי שזו תפרט את הסיבות, ובשעה שהיא אמורה לשמש גוף ממליץ בלבד. עובדה זו מוכיחה כי החלטת הנציב, אם ניתן לראות בה החלטה, אינה עצמאית, כל שכן אינה מנומקת כלל וכלל, כדרוש על פי דין.

אך לא רק בכך טמונה הבעיה. למעשה, קיים חשד סביר כי השיקולים שהנחו את ועדת המים בבואה להמליץ בפני נציב המים, היו שיקולים פוליטיים הזרים לבקשה הנוגעת לאספקת מים. טענה זו מסתמכת על העובדה שוועדת המים האמורה היא גוף הכפוף למינהלת הבדווים. מי שמכיר את המציאות השוררת כיום בנגב, יודע לומר כי מינהלת הבדווים היא גוף ממשלתי, הפועל מאז הקמתו לנשל מאדמותיהם את האזרחים הערבים-הבדווים המתגוררים בכפרים הבלתי מוכרים בנגב, ולכפות עליהם מעבר ליישובי קבע שבהם רמת התשתיות מוזנחת, בלשון המעטה. מיותר לציין כי קיימת התנגדות רבת לתוכנית זו.

שלילת זכותם של תושבי הכפרים הבלתי מוכרים בנגב לחיבור למים בכמות ובאיכות הדרושות, מהווה פגיעה בזכות חוקתית, הנסמכת על הזכות לכבוד ולתנאי קיום מינימליים, וכן על הזכות לבריאות, אשר אין להתנותן ביישום מדיניות כלשהי. התניה כאמור היא צעד שרירותי, הנותן עדיפות למדיניות ממשלתית מפלה על פני הזכות לחיים. כך, החלטתו של נציב המים נהפכת לכלי שרת בידי הממשלה, הפועלת לנישול האזרחים הערבים-הבדווים תושבי הכפרים הלא מוכרים בנגב, באמצעות אי-אספקת שירותים בסיסיים, כמו הזכות למי שתייה נקיים.

מן הראוי לציין כי בנגב קיימות עשרות חוות בודדים, המשתרעות על אלפי דונמים, ובהן מתגוררות משפחות בודדות יהודיות. חוות אלו הוקמו ללא היתר של רשויות התכנון, אך דבר זה לא מנע מהמדינה לספק להן מים, בתשתית מודרנית, משוכללת פי כמה מזו שהאזרחים הערבים-הבדווים מקווים להשיג.

בימים אלו הוגש ערעור לבית משפט עליון על החלטתו של בית הדין לענייני מים, במטרה לחייב את הנציב לספק מי שתייה לכל אותם מאות אזרחים ערבים בנגב. הזכות למים היא זכות בסיסית, המעוגנת במפורש בחוק (סעיף 3 לחוק מים, תשי"ט-9591). כמו כן היא נסמכת על הזכות לכבוד ולתנאי קיום מינימליים, וכן על הזכות לבריאות.

עו"ד בדיר הוא יועץ משפטי בעדאלה - המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל

כל הזכויות שמורות, "הארץ" ©

סגור חלון